

Μεγαλουπολίτες, οι Καλαματιανοί χύθηκαν μέσα από την «Πόρτα του Αη-Θανάση».

«Έτσι, ή έφοδος έγινε κινήσι κατά τις 9 π.μ. και από τις έξι πόρτες του περιτειχισμούτος.

Οι Τούρκοι που ήταν στους προμαχώνες έστεχώθησαν με τους πρώτους πυροβολισμούς, καταπλήρητοι από την όρμη των Έλλήνων, φειγόντες μέσα στους δρόμους. Άλλοι έληγγαναν να τρωπόσουν μέσα στα σπίτια τους, άλλοι στο Διοικητήριο, άλλοι κατέφευγαν στα τζαμιά. Μερικοί αντίστέοντο και έσφαζόντο, οι περισσότεροι όμως έπεσαν στα γόνατα, φωνάζοντας : «—Αμάν! Αμάν!»

Οι Έλληνες έσπασαν τις πόρτες, έμπησαν στα σπίτια, και εύρισκαν τους Τούρκους μέσα σε ύπνογια, κάτω από καταπακτές, να τρέμουν σαν ζαγάρια... Ο Φίλιππος δίνει όραση την εικόνα των όρων έξωθεν :

«Έντεθεν, ό περί των όλων πόλεμος συνεκροτήθη έντός της πόλεως, πληρωθείσης θούρην και φρικής. Όποιοι ό άμοιαίοι άλλαλαγοί των σώματι προς σώμα άταμαχομένοι ήδη!... Όποιοι ό παθητικώτατος όλοφρονης γυναικων και παιδων! Η μάχη και το πυροβολόν άδικακρίως έξέλιξαν έκασοντάδας επί έκασοντάδων, καθ' όλην την πόλιν. Ουδέμία φωνή άνωτερου άρχηγού ήκούετο κατά την φοβεράν ταύτην ώραν της πολεμικής μέθης».

Στην άρχη, άρεκέτα Τούρκια σπίτια και ή Μεγάλη Τάπη που έδέσποσε όλης της πόλεως, άντειχαν, καθώς και το όζυρομένο Μεζτέπ (Σχολείο). Άλλά την ίδια μέρα έκνομήθησαν όλα τα σπίτια έντός τρωίν, στα όποια ήταν κλεισμένοι ό έσπείρηδες Καδρά Τράστας, οι Ασιατικοί και ό Άλη Τσεκούρας με τους συγγενείς του. Έκει βρήκε ένδοξο θάνατο ό γενναίος όλιγοαχής Θανάσης Λαγρός. Άφού ό σημαιοφόρος του έσοτήθη στην Πόρτα των Καλαβρότων, ό Λαγρός έπήρε τη σημαία και προηρόντας στα λεγόμενα Σπίτια των Τσεκουραίων, έκατάλαβε ότι ό γανταίοι αΐτοί Όθωναίοι ήταν άπολασμένοι μέχρι θανάτου. Ό Θανάσης Λαγρός έβαλε τότε φωτιά στα γύρω σπίτια για να τους στενοχωρήσει από παντού, να παραώθούν. Ένώ έγνώριζε επάνω-κάτω, μια σφαίρα τον βρήκε στο κεφάλι και τον έρωξε νεκρό. Είχε πυροβολήσει ό ίδιος ό Άλη Τσεκούρας. Ό όριπώτατος αΐτος Όθωναίος ήξερε ότι καμιά ενσπλήχια δεν μπορούσε να περηνίει από τους Έλληνες, γιατί στο διάστημα της πολιορκίας έδειξε ζωογόνα διαγωγή, άναγκάζοντας τους Έλληνες έρωξε να χορεύσουν μπροστά του, όταν αΐτος εκρηπαλιώσε με άισχυρά γύνακα. Όταν ό Μεσσήνιο είδαν νεκρό τον άρχηγό τους, ώρησαν άκαήτητοι, έσπασαν τις πόρτες κι έσφαξαν τον Άλη Τσεκούρα κι όλους τους συγγενείς του.

Την ίδια όρα, άλλος Λαγρός, ό άδελφός του προηρομένου, ό Γιάννης, έρωξε σε άλλη συνοικία, όπου το σπίτι του περιόριον χριστιανωμάχο και προδότην των Φιλίκων Σωτήρη Κορνιά. Τόν βρήκε ζωνιμένον από κατόχη, τον άρωξε από τα μαλλιά και έξεπλήρωσε το έργον της εκδιώξεως.

Φανακωτώτατα άντιστάθηκαν μέσα στο Μεζτέπ ό δερβισάδες, αλλά και αΐτοί έλαβαν την ίδια ταχη... Στο μετζέπ, οι Τούρκοι πυροβολήται, συγκεντρωμένοι στη Μεγάλη Τάπη, έστέλναν κωμπίες σε όλες τις διεηθίσεις και δυνάμεις την καταστροφή. Τέλος, τους σόθησαν ή κωμπίες και πορεύθηκαν και αΐτοί, στις 24 Σεπτεμβρίου. Ό Δελήματσος του Χουρσίτ έβαλε φωτιά στο Διοικητήριο, για να κάψει τις μαζεμένες εκεί μέσα γυναικίμες των πασάδων για να μην πέσουν στα χέρια των άπιστων, αλλά έρωσε ό Ηλίας Μαυρομαγλής και ό Γιατράκος κι έθωσαν τη φωτιά.

Τρεις ήμέρες έκράτησε ή σφαγή, ή άγμάλωσια και ή καταστροφή. «Όλη της πόλεως ή έπάρηνα μετεβλήθη εις ψυχρόν σφαιρείον... Ίδιως ή έν της πόλης των Καλαβρότων μέχρι του Διοικητηρίου λεωφόρος από ληθοστρον μετεχηματίσθη εις ποικιλάστρωτον, και ουτε ό πεζός, ουτε ό ίππεις έπάτει επί της γης, άλλ' επί πτωμάτων».

Σε δέκα χιλιάδες ύπολογίζονται οι σκοτωμένοι πόσης ή λυκιάς και φύλου. Ό Θεόδωρος Κολοκοτρώνης πούλ έκπαίσε να σώσει τα ύπόλοιπα γυναικόπαδα. Τό Έλληνικό μαχαίρι έπερε παντού σαν θεία όρη, φάσανο τιμωρίας κι εκδιώκίσεως, όργανο λυρωμόν.

Μεταξύ των διαφόρων τραγικών έπεισοδίων άναμύρεται και τό έξής: Ό όραιος Ηλίας Μαυρομαγλής είχε πάρει λάφυρο, από τό χαρμό του Χουρσίτ Πασά, μια έξωσιας καλλονής γυναικίμα. Στο δρόμο άπληθήθηκε με τό Γενναίο Κολοκοτρώνη, ό όποιος θέλησε να του πάρη τό ζωντανό λάφυρό του. Ό Μαυρομαγλής όμως άντιστάθηκε. Οι δύο άνδρες, με γυνικά τα μαγαγάνια, ήταν έτοιμοι να πετοσκοπούν. Εύτυχώς, τη στιγμή έξείνη, περωδοσε ό Νιζηταράς. Στάθηκε, είδε τη σσηγή και φωνάξε:

— Πλληράκια, τι έν' αΐτά; Για μια γυναίκα τώρα διά σκοτωθήτε;... Στάθητε να σας λώσω έγω ή διαγορά. Πάρτε μισή ό ένας και μισή ό άλλος... Και με μια σαβιά έκοψε από δύο την άτυχη Τουρκοπούλα!...

Κατά τό πρό ήμερών ταξείδι του κ. Βενιζέλου στην Κρήτη, σενέθη και τό έξής όρασι :

Ό κ. Βενιζέλος έπήγε σ' ένα χωριό, τό Νεροκούφον, όπου φωτογραφήθηκε μαζί με τον χωρικό κ. Ι. Μαυρέν, ό όποιος κρατούσε ένα φτυάρι.

—Αΐτά είνε πλέον τά σημερινά μας όπλα! είπε ό κ. Βενιζέλος στους άρχοτας, δείχνοντάς τους τό φτυάρι.

—Μόνο που έχομε λίγα, κ. Πρόεδρε, του άπάντησαν οι έξωπνοι Κρητες χωρικοί.

ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Ό κ. Βενιζέλος στην Κρήτη. Τά σημερινά όπλα των Έλλήνων. Η εισβολή του Δράμαλη. Ένα ύπέροχο γράμμα του 'Οδ. Ανδρούτσου. Τό τζαμ του Κεφαλλωνίτη. Ένα άνεκδοτο του Κελεκετσώνη, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

Κατά τό πρό ήμερών ταξείδι του κ. Βενιζέλου στην Κρήτη, σενέθη και τό έξής όρασι :

Ό κ. Βενιζέλος έπήγε σ' ένα χωριό, τό Νεροκούφον, όπου φωτογραφήθηκε μαζί με τον χωρικό κ. Ι. Μαυρέν, ό όποιος κρατούσε ένα φτυάρι.

—Αΐτά είνε πλέον τά σημερινά μας όπλα! είπε ό κ. Βενιζέλος στους άρχοτας, δείχνοντάς τους τό φτυάρι.

—Μόνο που έχομε λίγα, κ. Πρόεδρε, του άπάντησαν οι έξωπνοι Κρητες χωρικοί.

Την εισβολή και κάθοδο του Δράμαλη στην Ελλάδα, ή τότε Έλληνική προσωική Κυβέρνησις δεν την έγνώριζε. Της άνήγγειλε τό γεγονός ό Κολοκοτρώνης, αλλά ή Κυβέρνησις δεν τον έπίστευε, γιατί κοίταξε πως τά διαδίδε αΐτά για να επιτύχη τη διάλυσή της.

Ύστερα από τον Κολοκοτρώνη έδωσε είδησι στην Κυβέρνησι για την εισβολή του Δράμαλη ό 'Οδ. Ανδρούτσος, με τό ακόλουθο θαυμάσιο γράμμα του :

«Σας στέλνω τριάντα χιλιάδες Τούρκους. Ίσως αΐτοί σάς κάνουν να μονοάσετε και να κωτάσετε την πατρίδα. Σας ύπόσχομαι συγχρόνως να μην όρησω να περουν άλλο Τούρκο. Τον σερασκίο Χουρσίτ—Πασά αναλαμβάνω έγω να τον ανηρώσω!...»

Από Κεφαλλονίτες ταξείδειντας κάποτε ανδένουν να πηγούν. Τότε ένας από αΐτους άγκάλωσε το κατόχη του πλοίου κι' άρχισε να παρακαλή τον άγιο Γεώργιο να τον σώσει, τάζοντάς του πως αν σωθή, θα του πηγαίνε στη χάρη του μια λαυτάδα ίσια με τό κατόχη μεγάλη.

—Βρε Μιλά, τον λέει ό σύντροφός του, σαν τον άκουσε, θα μοιρώσει να κίνης λαυτάδα ίσια με τό κατόχη μεγάλη; Τι κάθεται και τάζει στον άγιο Γεώργιο τέτοια πράματα, κορε!...

—Σόλα, βρε κοιτέ, του άπάντησε τότε ό Μιλά. Ξέρω έγω τί κάνω! Άμα γιντώσω θα πά στον άγιο πός κανίνας κεράς δεν μόρωσε να κιάσει τόση μεγάλη λαυτάδα, τζόγια μου...»

Κάποτε μια γυναίκα ζήτησε κάποιον χάρη από τον Κολοκοτρώνη.

—Στρατηγέ μου, του είπε, κάμε μου αΐτό τό καλό και ή μου σιλιάδα σου.

—Σιλιάδα μου! Τι λές, γοηή θεούορη! της άπάντησε ό Κολοκοτρώνης. Έμεις πολιορκίωμε για την ελευθερία και σ' όθελεις να γνης σιλιάδα μου!...

Τά λάφυρα, στα χέρια των Έλλήνων ήταν πλούσια. Πολύτιμοι λίθοι παντός είδους, χρυσά και άργυρά σσηγή, κρηπιότια, ζωοιλία, βαφίμα γυναικιά, Περσικές και Ίνδικές ζώνες, ζωοδύαντα ρούχα, κάπητες μεγίστης αξίας κ.λ. Στο Έλληνικό στρατόεδο έδημονογήθη τί ακόλουθησε μερες ένα είδος άγοάς. Έπίθδειοι έπιλοροι έπαισ σησιε τα τραπέζια τους και άρωδαν σε έξενελαστικές τιμές τά διάφορα πολύτιμα άντικείμενα. Καί οι στρατιώτη, που δεν ήξεραν την αξία τους, τά έδιναν όσα-όσα: Τά μαγαγαγάνια έπωλούντο με την όα, σαν φουόλια! Τά βαφίμα γυναικιά έπληρώνοντο στο τραπέζιο μας... γιδίνας κάλας! Τό δίκαιο άδαμυνοτόλλητο χατηάρι του Χουρσίτ Πασά έπωλήθη από τό στρατιώτη Πάνο Σάσο σ' ένα Ύδασι μεταπορήτη χίλια γρόσια. Αΐτός, άργότερα τό πούλησε στο Μεζμέτ Άλή της Αιγύπτου 130 χιλιάδες γρόσια! Και όμως άζειε τό τραπέζιο...

Όταν τέλος έπαψε ή σφαγή και ό Θεόδωρος Κολοκοτρώνης έπέρωσε από την κεντρική Πλατεία της Τριπολιτσάς, είδε τον περίφημο πλάτανο, από τον όποιον οι Τούρκοι κρομύσαν τους συλλαμβανόμενους άματωλόους και κλέφτες. Άναστένανε ό Γόργος του Μορηά και είπε : «—Πόσοι από τό γενιά μου κρομάστηκαν εδώ!» Έπειτα με φωνή όρηγής διάταξε τά παιλιάρια του :

—Κόψτε τό τό καταραμένο δέντρο!

Και την ίδια μέρα, ό πλάτανος της σιλιάδας και της φρίξης σμιώδηθηκε κάτω!...

Νυκτερινό Ειδύλλιο!...

